

Collegial. Tidende

for

Danmark og Norge.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 19. Den 10 Mai 1800.

Trykt i Kjøbenhavn hos Direktør Johan Frederik Schults.

Undertegnede ere Redaktører, Forlæggere og Udgivere af
denne Tidende:

Christian Knudsen. Peter Johan Monrad.
Cancellieskriver og Assessorer i det danske Cancellie.

Justitsfog.

Ved Høiesterets-Dom af 13 Febr. d. A. er Niels Hansen af Steenløse, paa Frederichsborgs-Amt, for et paa sin Svigersøn, Hans Wittkelsen, begaaet Drab, tilfunden at bøde Liv for Liv, og have sin Hovedlod og Jord, om han nogen er eiende, forbrudt, samt at betale de af Aktionen lovligen flydende Omkostninger. Af Høiesterets Indberetning om Sagen erfares dens nærmere Omstændigheder at have været følgende. For 8 til 9 Aar siden blev Delinquentens Stiefatter, Anne Andersdatter, gift med Hans Wittkelsen, og afstod da Stiefatteren, Tiltalte, Niels Hansen, til bemældte sin Svigersøn sin Jordlod paa Steenløse Mark, samt sit da i Steenløse-Vy iboende Huus, imod deri at have Huusly,

v. s. v., hvorom dog ingen skriftlig Kontrakt har været oprettet. Aaret derpaa flyttede Hans Mikkelssøn Huset ud paa Lødden, og indrettede en egen Stue og et eget Aldsted for sine Svigerforældre, der siden den Tid vare Indsiddere i bemældte Huus. Denne Afstaaelse af Huset fortrod Delinquenten siden paa, og dette skal have givet Andledning til Uenighed imellem disse tvende Familier; ligesom ogsaa Delinquenten jevnlig skal have vilst sig misfornøiet med, at hans Kone, der er Moder til afdøde Hans Mikkelssøns Hustru, hjalp sin Datter og Svigersøn meer, end deres egen Fordeel syntes at tillade, og derfor undertiden skal have skjendt paa hende. Den 10 August s. A. fandt Delinquenten, da han kom hjem fra Arbeid, sin Kone atter at være Svigersønnen behjælpelig med, uden for Huset, at aflæsse et Læs Tørv. Han blev derover opbragt og skjendte, hvorover der imellem Delinquenten og Hans Mikkelssøn opstod en Ordstrid, under hvilken Forstnævnte truede med at ville gaae ind og hente sin Kniv. Delinquenten gik imidlertid ind i Gaarden, og Hans Mikkelssøn fuglte, uden at agte paa sin Svigermoders Advarsel om, at blive deraf formedelst foranserte Trusel, strax efter med sin Svøbe i Haanden. Delinquenten, som saa sin Svigersøn komme ind ad Laagen, gik da virkelig ind efter Kniven, og kom igjen ud med den, og gav da Hans Mikkelssøn Delinquenten adskillige Slag over Armene med Svøbesskæftet, under hvilke han blev saaret af Kniven i det høire Bryst.

Da

Da han havde faaet dette Saar, gif Hans Mikkelsen til næste Udflyttergaard, hvorfra han, efterat være forbunden, samme Aften blev fjørt til Sygehuset i Frederichsborg, hvor han ankom næste Morgen Kl. 6. I dette Sygehuus laae Hans Mikkelsen under Kuur i 28 Dage, nemlig til den 8 Sept. næstefter, da han døde.

Korpus Delikti, Sagens Omstændigheder og det, som af Vidnerne, Gunild Andersdatter, Delinquentens Kone, og Anne Andersdatter, hans Stisdatter, er blevet oplyst, bevidne tilstrækkeligen, at H. Mikkelsen til ovennævnte Tid er bleven saaret af Delinquenten.

Efterat denne Sag med alle dens Omstændigheder og Høiesterets derom gjorte Indstilling, af det danske Cancellie, har været foredraget Hs. Majestæt, har det behaget Allerhøistfamme, ved Rescript til Amtmanden over Frederichsborg Amt, af 4 April d. A., at bemaade Delinquenten paa Livet, imod at han hensejtes til Arbeid i Kjøbenhavns Forbedringshuus i tvende Aar. De Grunde, som have talet til Formildelse af den idømte Straf, ere:

1) at Saaret er blevet per accidens lethale (tilfældigvis dødeligt) ved den lange Transport af den Saarede, som desuden skal have haft en svag Konstitution og været plaget af Stakaandethed.*)

2) at

*) Det medicinske Fakultet, som er bleven hørt i denne Sag, har yttret, at det ei kunde erklære det H. Mikkelsen tilføiede Saar for dødeligt i og for sig selv, men

- 2) at det ei kan antages, at Delinquenten har Hast Hensigt til at dræbe, ja end ikke til at forårsage H. Mikkelsen betydelig Skade; og, at denne, uagtet Svigermoderens Advarsel, dog gik ind i Gaarden, og slog den med Kniv Bevæbnede;
- 3) at Delinquenten, som efter Præsteattest er over 64 Aar gammel, og, efter sin egen gjentagne Forsikring, over 70 Aar, er meget svag, har Legems-Bræk, og er en Gjenstand for Medlidenhed, da hans Forhold tilforn altid har været upaafrageligt; og
- 4) at hverken offentlig eller privat Sikkerhed kan lide ved hans Benaadning.

Forsigninger.

(Slutning af Forordningen om Branddirektorerne paa Landet i Danmark.)

B. I Henseende til Brandsforsikringen efter Anordningen af 29 Febr. 1792.

- I. Branddirektøren foranstalter alle Taxations-Forretninger, til Brandsforsikring og over Brandskader, samt Brandskaders Istandsættelse, hvorfor Vedkommende

der.

men snarere troede, at de otte Timers Kørsel og Skumplen om Natten med den Saarede, der var maa-
deligt forbunden, har virket betydeligt til den vold-
somme Betændelse, som siden udbredte sig saa vidt
omkring i Brystet, suppurerede og efter 4 Ugers For-
løb dræbte H. Mikkelsen.

derom herefter have at henvende dem til ham, i Stedet for forhen til Herreds- eller Birketinget efter 2den og 9de §§.

2. Til alle foresaldende Taxations- og Omvurderings-Forretninger, udnævner Amtmanden aarligen det fornødne Antal Taxationsmænd, som, for den i 3die § fastsatte Betaling og fri Befordring, have at forrette alle de Taxationer, Branddirektøren beordrer dem til, i Overeensstemmelse med 2den og 9de §§, og saaledes, at de, naar forlanges, kunne beedige den af dem satte Taxt.

3. Branddirektøren forretter Skrivningen ved alle Taxations-Forretninger, og derover fører en ordentlig af Amtmand autoriseret og forseglet Protokol. For alle Taxations-Forretninger, som hos ham af Vedkommende forlanges, nyder han, foruden fri Befordring, lige Betaling med een af Taxationsmændene efter 3die §. Men naar Eieren forlanger sine taxerede Bygninger forsikrede under Taxationen, regnes saavel Branddirektørens, som Taxationsmændenes Betaling, ikke efter Taxations-Summen, men efter den Sum, Eieren forlanger de taxerede Bygninger forsikrede for. For denne Betaling meddeler han tillige Eieren et Beviis, som viser, saavel hvad hver enkelt Bygning især, som den hele Eiendom, under eet, er forsikret for.

4. Da Branddirektøren, som nævnt, holder en autoriseret

feret Protokol over alle de Taxations-Forretninger, han foretager, saa kan Eierens Ret til Erstatning for Brand-skade, som efter 5te § først begynder fra den Dag, Taxations-Forretningen til Amtmanden er indleveret, herefter begynde fra den Dag, Taxationen er fæet, og af Branddirektøren og Taxationsmandene i Protokollen underskrevet.

5. Ligesom de i 6te § ommældte Taxations-Forretninger over nye Bygninger og Forbedringer forlanges hos Branddirektøren, saa fæer og de i samme § ommældte Anmæddelser om nedrevne Bygninger til ham.
6. Branddirektørerne tiltræde deres Embed den 1 Juli indværende Aar, og have da strax fra Amts-Arkiverne at modtage alle derværende Taxations-Forretninger over de hidtil forsikrede Landbygninger, og derover at forfatte saadanne Forsikrings-Protokoller og Register, som nærmere i deres Instruktion foreskrives.
7. Af bemældte Protokol og Register har Branddirektøren, saasnart muligt, og i det længste inden 3 Maaned, at indsende en rigtig Gjenpart til General Land-Oekonomi- og Commerce-Kollegium, og siden hvert Fierdingaar en, i Overeensstemmelse dermed indrettet, Extrakt, over de siden tilkomne nye Forsikringer, eller foresaldne Forandringer og Forbedringer. Derimod bortfalde de forhen i 3die og 4de §§ anordnede Gjenparter af Taxations-Forretningerne til Amtmanden og Kollegium; men, naar Eieren forlanger en Udskrift

- skrift af Taxations-Protokollen, skal Branddirektøren meddele ham den, mod den i bemældte 3die § fastsatte Betaling, af tolv Skilling for Aftet.
8. Ved den aarlige Brandvisitation efterseer Branddirektøren tillige, om de forsikrede Bygninger holdes i forsvarlig Stand efter 7de §; dog foretages dette Eftersyn ikke overalt hvert Aar, men saaledes, at enhver forsikret Bygning i det mindste vorder efterseet hvert 3die eller 4de Aar, og til den Ende medbringer han sin Forsikrings-Protokol. Hvor nogen betydelig Forringelse findes, foranstalter han strax den fornødne Omvurdering, hvorfor alene Taxationsmændene nyde Betaling, men Branddirektøren ikke. Herimod bortfalder den i 8de § befalede Omvurdering hvert tiende Aar.
9. Erstatningen for Brandskaden requirerer Amtmanden, som hidindtil, efter 10de § fra Amtstuen, men dens Anvendelse til ny Bygning eller Skadens Istandsaertelse, paaligger det Branddirektøren at paasee, og at tilholde Eieren, derover at erhverve behørig Taxations-Forretning.
10. De i 15de § befalede Repartitions-Beregninger over den aarlige Brandkontingent, enhver forsikret Bygning har at svare, (som endnu for indeværende Aar udsærdiges af Amtmanden) forfattes herefter af Branddirektøren, og indsendes i to Gjenparter til Amtmanden, som tilstiller Amtstuen den ene, med

paategnet Ordre til Inkassationen, og indsender den anden til Revision i Kollegiets Brandforsikrings-Kontor, hvor Hovedregnskabet fremdeles føres, og hvor alle dertil fornødne Bilag og Bevisligheder, ligesom hidindtil, skulle indsendes.

- 8) De fornødne speciale Instruktioner, som nærmere foreskrive, hvad Branddirektørerne have at iagttage, saavel i Henseende til det almindelige Brandvæsen paa Landet, som i Henseende til Brandforsikringen, og de derved fornødne Protokoller og Register 2c., samt hvorledes enhver især af disse skal indrettes og føres, autoriseres General Land-Oekonomi- og Kommerce-Kollegium til at meddele enhver Branddirektør, som haver at holde sig det efterretteligt, som ham i den Henseende derfra nu og i Tiden vorder foreskrevet."
-

I Følge kongelig Befaling, har Rentekammeret, ved Plakat af 17 April d. A., bekendtgjort, at den i Maret 1798, ved Arbeidet paa Hoved-Landeveienes nye Anlæg i Sjælland og Fyen, og ved de, i Følge Wei-Forordningen af 13 Decbr. 1793, 3 §, foranstaltede Opmaalingen og Karters Optagelse over Landeveiene, med videre, i Sjælland, Fyen og Jylland, samt Lolland og Falster, for den almindelige Wei-Kassens Regning medgaaede Sum beløber, efter den ved General-Wei-

fom.

Kommissionen derover forfattede Beregning, til 41,621 Rdlr. 21 $\frac{1}{4}$ Sk., og at den hele af den kongelige Kasse forskudsvis udbetalte Sum for bemældte Aar, samt endnu for nogle Godtgjørelser og andre Udgifter for de forrige Aar, indtil Slutningen af 1798 har været 42,477 Rdlr. 59 $\frac{1}{2}$ Sk.; hertil er Kasse-Beholdning af de efter Plakaten af 23 Marts f. A. indkomne Summer 4,642 Rdlr. 16 $\frac{1}{8}$ Sk., saa at i den kongelige Kasse skal betales indtil ult. Decbr. 1798 den Sum 37,835 Rdlr. 43 $\frac{3}{4}$ Sk.

Til Erstatning af berørte Forskud med Renterne, beregnet indtil ult. Decbr. f. A., bliver nu i Folge fornavnte Forordnings 66 §, og Hs. Majestæts Resolution af 9 f. M. af Hartkornet i Danmark med indeværende Mars April og Juli Kvartalers Skatter, hver Gang det Halve at udrede i Bidrag, efter de i Forordningen om Veivæsenet i Danmark, af 13 Decbr. 1793 dens 30 og 31 §§, foreskrevne Regler.

Ovennavnte Plakat meddeler udførlig Bestemmelse over, hvad til benævnte Bei-Arbeid skal udredes af Tønde Hartkorn: 1) af frie; 2) af ufrie; 3) af skattefrie, men tiendepligtige Hovedgaards Jorder; 4) af Bøndergods, som drives under Hovedgaardene; 5) af Grevernes, Friherrernes og Andres privilegerede Hartkorns Bøndergods; 6) af Præstegaardenes og Degneboligernes frie Hartkorn; 7) af Annex-Godset; 8) af Mensalgodset, samt Præsternes og Degnenes tiende og skatteplig-

pligtige Jorber; 9) af kontribuerende Hartkorn. Alle disse Klasser betale i forskjelligt Forhold, eftersom Hartkornet ligger: a) i Amtet, hvori Arbeidet er skeet; b) i Stiftets andre Amter, eller c) i de øvrige Stifter i Danmark.

Dog undtages aldeles fra denne Repartition de Amter i Sjælland, som allerede have forfærdiget deres nye Landevei, og ingen Hjælp dertil have nydt af andre Stifter, nemlig Kjøbenhavns Amt, Frederiksborg Amt, Jægerspris Gods undtagen, Kronborg, Hirschholms og Roeskilde Amter, samt Sors Amtmandskab.

I øvrigt kontribuerer Skov- og Møllefylds Hartkorn af alle fornavnte 9 Klasser ikkun halvt mod Ager og Engs Hartkorn.

For saavidt ellers ved denne Udskrivning maatte indkomme en større Sum, end den i Aaret 1798 virkelig medgaaene, bliver Overskuddet at-ansee som Forskud paa de i Aaret 1799 medgaaene Bei-Omkostninger, og skal, ved Repartitionen af disse, i sin Tid blive yderne, ligesom det er skeet i foransatte Beregning, tilgodeberegnet.

Oppebørsels-Betjenterne paalægges tillige strax efter April Kvartals Udlob til Kammeret at indsende Beregning over den reparterede Erstatnings Beløb efter de 9 Klasser af Hartkornet i deres Distrikter, hvoriblandt Kjøbstedernes Bidrag særskilt bør anføres.

Blandede Efterretninger.

Efter den fra Justitiarius i Høiesteret indkomne Beretning, er, i bemældte Rets 3die Session, som vedvarede i 7 Uger, i alt afgjort 72 Sager, nemlig 1 forligt og 71 paadømte. Af den med Beretningen fulgte Tabel erfares tillige, at der i alle Sessioner for Aaret 1799 ere afgjorte 395 Sager, hvoraf 35 ere forligte og 360 paadømte, og at 189 Sager af 1799 Aars Drøden ere overblevne, af hvilke 44 allerede ere udtagne til friflig Procedure.

Efterretning om Kreditkassen for Huseierne i
Kjøbenhavn, fra 11 Sept. 1799 til 11 Marts 1800.

Indskud til Kassens Fond beløb den 11 Sept. 1799,
see Collegial-Tidenden No. 1 d. A. : 624,700R.

Siden er indskudt " " 44,000—

Er 668,700R.

Hvorimod er indfriet Obligationer for 6,200—

Igjen 662,500R.

Hvortil af Kassen er gjort Forskud af 4,165—

Tilsammen 666,665R.

Udlaanet beløb den 11 September

1799 " " 629,500R.

Deraf er siden tilbagebetalt 44,660—

Igjen 584,840R.

Hvor.

Hvorimod er udlånt i Huus-

panter 67,325 R.

Og til Kjøben

Havns Brandkasse 14,500 —

81,825 R.

Tilsammen 666,665 R.

Administrations- Fondens Beholdning den 11

Sept. 1799 var 3,123 R. 60 S.

Og Restancer 6—56½ S.

Siden tilkommet ½ Procent af de i

Huuspanter udlånte 67,325 Rd. 336—60 S.

Og 1 Sk. af hver Rdlr. Rente i 11

Decbr. Termin 1799 120—83½ S.

Tilsammen 3,587 R. 68 S.

Deraf udgivet til Administrations-

Omkostning fra 11 Juni til 11 Decbr.

1799 162 R. 48 S.

Restancer 17—8 S.

179 R. 56 S.

Beholdning i Kasse 3,408 R. 12 S.

Rente, som erlægges forud ved Udlaanene, var i

Behold den 11 Sept. 1799 11,760 R. 6½ S.

Siden er indkommet 1,074—64 S.

Er 12,834 R. 70½ S.

Deraf godtgjort Kvartprocent af til-

bagebetalte Laan 40 R. 68 S.

Altjaa i Kasse 12,794 R. 2½ S.

Rente

Rente, som til hver Termin erlægges forud for $\frac{1}{2}$ Aar,
i Behold den 11 Sept. 1799 • 526R. 42 $\frac{1}{2}$ ß.

Restancer " " " 635—37 $\frac{1}{2}$ ß.

Siden tilkommen Rente og Gæbtgje-
relse for Kvartprocentskatten • 12,350—29 ß.

Tilsammen 13,512R. 13 ß.

Deraf udbetalt Rente af de til Kas-
sens Fond indstødte Kapitaler

11,732R. 4 ß.

Og tilbagebetalt for-
ud erlagt Rente af Ka-
pitaler, som igjen ere
Kassen tilbagebetalte • 332—85 ß.

Rente af indkjøbte
Brandkasse- Obligatio-
ner • 16—64 ß.

Til Restance • 1,648—34 $\frac{1}{2}$ ß.

13,729R. 91 $\frac{1}{2}$ ß.

Altsaa Skyldig til Kassen 217R. 78 $\frac{1}{2}$ ß.

Efter foranstaaende er altsaa i Kasse den 11 Marts

1800:

Af Administrations-OmkostningsFond 3,408R. 12 ß.

Af forud ved Ublaaneene erlagte

Renter " " " 12,794—2 $\frac{1}{2}$ ß.

Tilsammen 16,202R. 14 $\frac{1}{2}$ ß.

Com

Som bestaaer i Forskud til Fonden, som foran er			
mældt	•	•	4 165 R. R.
Til Rente	•	•	217—78½ R.
I Kjøbenhavns Brandassens Obliga-			
tioner	•	•	11.800— R.
Og kontant	•	•	19—32 R.
Udgjør ovenmældte 16,202 R. 14½ R.			

For at befordre Sprog-Kundskabernes Udbredelse iblandt de unge Studerende, og i Særdeleshed forskaffe dem de tjenligste Hjælpemidler til at opnaae den fornødne Kundskab og Færdighed i det græske og latinske Sprog, har den angaaende Universitetet og de lærde Skoler anordnede Kommission foreslaaet: at Rektorer og andre Lærere maatte, ved Undervisningen i disse Sprog, forundes et friere Valg saavel af de græske, som af de latinske Læsebøger og Auktorer.

Paa Cancelliets herom gjorte Forestilling, har det behaget Hs. Majestæt, under 2 d. M., allernaadigst at resolvere saaledes:

”Vi forunde Rektorerne og andre Lærere Tilladelse, at ombytte de hidtil anordnede græske og latinske Læsebøger og Auktorer, med andre, som maatte findes mere hensigtsmæssige, dog saaledes, at de først have derom at underrette Kommissionen for Universitetet og de lærde Skoler, for med den at af-

afgjøre, hvorvidt disse Læsebøger kunne ansees paa-
fælige og tilstrækkelige.

Pedigt Embede.

Under det danske Cancellie: Aadum Sognes
fald i Ribe Stift, 131 Rdlr.

Befordringer og Afgang.

Under det tydske Cancellie: Den 2 Mai er
Rand. Theol. J. H. Hansen beffikket til Præst i Ofholm
under Bredstedt Amt; Postmester E. Clausen i Hohen-
horn i Naade entlediget, og J. Clausen i hans Sted
beffikket til Postmester sammesteds; den adjungerede
Transportforvalter i Aarøsund J. Boeg udnævnt til-
lige til adjungeret og succederende Postmester der paa
Stedet.

Under Generalitetet: Den 2 Mai er Hs.
Høisyrstelige Durchlaughtighed, Hr. General-Lieutenant
Prinds Frederik af Hessen-Kassel, efter hans derom
gjorte Begjæring, i Naade entlediget fra hans hidtil
haste Poster, som 1ste Deputeret i det kongelige Gene-
ralitets- og Kommissariats-Kollegiet, og som Chef for Kon-
gens Regiment, og derimod beffikket til Gouvernør over
Kendsborg Fæstning i afgangne General Greve v. Molt-
kes Sted, samt til Chef for det holsteenske Infanteri-
Re.

Regiment, hvis hidtil værende Chef, Oberst v. Desti-
non derimod er forflyttet og ansat som Chef for Kongens
Regiment. Den ved Kongens Regiment staaende Pre-
mier-Lieutenant v. Rohde forundt Kapitains Karakter
og ansat à la suite ved det holsteenske Infanteri-Regi-
ment, samt tillige udnævnt til Adjutant hos H. H. D.
Hr. General-Lieutenant Prinds Friderich af Hesses-
Kassel; dimitteret Prem. Lieutenant v. Halling forundt
Ritmesters Karakter. Premier-Lieutanterne v. Zin-
gelmann af det norske Liv-Regiment, v. Penk af Kon-
gens, v. Loyonstjerne og v. Dudden af Dronningens
Liv-Regiment, v. Breuning af Prinds Frederiks, v.
Krabbe og v. Heinen af det oldenborgske, v. Tellequist,
Butler, v. Mattheson og v. Brømsbø af det schlesvig-
ske Infanteri-Regiment, v. Mundt af det schlesvigske
Jäger-Korps og v. Seyer af Marine-Korpsen benådede
med Kapitains Karakter; og Fændrik af schlesvigsk In-
fanteri-Regiment, des Condrees, efter Ansøgning, for-
undt Afsked som Lieutenant.

Under Rentekammeret: Den 7 Mai er Fog-
den for Nordfod og Basse Fogderier i søndre Bergen-
huus Amt, M. A. Unmack, udnævnt til Amtmand
for Finmarkens Amt, og Kammerherre C. H. A. Har-
denberg-Reventlov udnævnt til Hofjægermester.

Under Kjøbenhavns Magistrat: Den 2 Mai
er C. F. Tif befuldmægtiget til Mægler i Kjøbenhavn.